

$$\frac{۳}{۱۰} = ۳۴۰۰ \rightarrow \text{مجموع حساب‌های دیداری} = ۳۴۰۰ \times \frac{۳}{۱۰} = ۱۰۲۰۰$$

$$\frac{۱}{۳} = ۸۵۰۰ \rightarrow \text{مجموع حساب‌های غیردیداری} = ۸۵۰۰ \times \frac{۱}{۳} = ۲۸۰۰$$

$$\frac{۸۵۰۰}{۳۴۰۰} + \frac{۲۴۰۰}{۳۴۰۰} + \frac{۱۷۰۰۰}{۳۴۰۰} + \frac{۸۰۰۰}{۳۴۰۰} = \text{مجموع حساب‌های غیردیداری (چک یا پول بستی) (سکونت‌ها) (سکونت‌ها) (پول فلزی، سکه‌ها) (پول کاغذی) دست مردم}$$

$$= ۳۵۹۰۰ \text{ (میلیارد دلار) نقدینگی}$$

دقت کنید: دچار دام تست نشوید: اوراق قرضه در نقدینگی محاسبه نمی‌شود.

ب) اگر به هر دلیلی جامعه (کشور) با افزایش نقدینگی مواجه شود که به طور معمول اینگونه است درصدی از تورم را تجربه می‌کند (در این مثال ۸ درصد) و در شرایط تورمی بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول باید سیاست انقباضی یعنی کاهش نقدینگی در کشور را اعمال کند، زیرا سیاست‌های انبساطی (افزایش نقدینگی در گردش) در شرایط رکود اتخاذ می‌شود.

ج) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

(ستینه) (درس نهم - نقدینگی - مطابق مثال صفحه ۹۸) (دشوار)

۱۱- گزینه «۳» - معمولاً برای اندازه‌گیری تورم از شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) بهره می‌برند.

$$CPI = \frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) فعلی}} \times ۱۰۰$$

هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل

$$CPI = \frac{۲۴۰۰۰ - ۱۲۰۰۰}{۱۲۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{۱۲۰۰۰}{۱۲۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱۰۰$$

(کتاب درسی با تغییر) (درس نهم - چگونگی نرخ تورم را محاسبه کنیم؟) (آسان)

۱۲- گزینه «۴» - در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است. میشل فوکو، متفکر شهیر فرانسوی و نویسنده کتاب «ایران، روح یک جهان بی‌روح» درباره آنچه خودش از شور و حال انقلاب اسلامی ایران در آن ایام دیده بود می‌گوید: ایران بعد از انقلاب اسلامی به دنبال خودکفایی اقتصادی بود.

(ستینه) (درس دهم - مسیر تاریخی اقتصاد ایران) (متوسط)

۱۳- گزینه «۴» -

شاخص دهک‌بندی در کشور A	
دهک اول	۲ درصد
دهک دوم	۳ درصد
دهک سوم	۵ درصد
دهک چهارم	۵ درصد
دهک پنجم	۸ درصد
دهک ششم	۱۰ درصد
دهک هفتم	۱۲ درصد
دهک هشتم	۱۶ درصد
دهک نهم	۱۷ درصد
دهک دهم	۲۲ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت	۱۰۰ درصد سهم درآمد ملی

$$\frac{۱۷}{۱۲} = ۵ = \text{دهک سوم} - ۱۲$$

$$\frac{۱۶}{۱۳} = ۱۶ = \text{دهک هشتم} + ۱۳$$

$$\frac{۱۱}{۱۰} = ۱۱ = \text{دهک هفتم} + ۱۰$$

$$\frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} = \text{نسبت نابرابری}$$

$$\frac{۲۵}{۲} = ۱۲/۵ \rightarrow \text{کشور B}$$

$$\frac{۲۲}{۲} = ۱۱ \rightarrow \text{کشور A}$$

وضعیت نابرابری در کشور B نسبت به کشور A بیشتر است.

(ستینه) (درس دهم - شاخص دهک‌بندی - نمونه حل تمرین صفحه ۱۲۲ و فعالیت فردی صفحه ۱۲۴) (دشوار)

۱- گزینه «۴» - تولید (درآمد) ناخالص داخلی یک کشور (GDP) ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یکسال است. با فرض اینکه هر تولید داخلی درآمدی را برای تولیدکنندگان آن ایجاد کرده است می‌توان درآمد داخلی را نیز معادل تولید داخلی دانست.

تولید ناخالص داخلی تولیداتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود اندازه می‌گیرد، صرف نظر از اینکه چه شهروندی آن را تولید کرده است. حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد که در داخل کشور تولید کرده‌اند.

(ستینه) (درس یازدهم - چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری می‌کنیم؟) (آسان)

۲- گزینه «۳» - به دلیل دشواری‌های محاسباتی برخی اقلام تولیدی (کار بدون دستمزد خرید و فروش کالای دست دوم، تولیدات غیرقانونی) در اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شود.

GDP یا تولید ناخالص داخلی تنها شامل کالاهای نهایی و خدمات تولید شده در یکسال تقویمی است؛ مثلاً از اول فروردین تا پایان اسفند است. این مقدار شامل اقلام باقی‌مانده از سال قبل نمی‌شود. (ستینه) (درس یازدهم - چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری می‌کنیم؟) (متوسط)

۳- گزینه «۱» - در دوران قاجار، ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها نسبت به پیشرفت و توسعه سریع از اروپا از دست داد، در این دوران تلاش حاکمان صرف تحکیم پایه‌های حکومت خود، افزودن بر خزانه از طریق غارت دسترنج مردم و ... بود.

روند افول اقتصاد ایران با حکومت رضاخان و تشکیل سلسله پهلوی ادامه یافت. ویژگی عمده این دوران جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود. (ستینه) (درس دهم - مسیر تاریخی اقتصاد ایران) (متوسط)

۴- گزینه «۳» - از جمله اقدامات مذهبی و ملی دوره قاجار تأسیس دارالفنون و برقراری نظام مالی و اداری توسط امیرکبیر، تأسیس شرکت اسلامی و تحریم کالاهای خارجی توسط علمای اصفهان، تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی، متأسفانه چندان اثربخش نبود.

دقت کنید: رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربناها و عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروان سراه‌ها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد. (ستینه) (درس دهم - مسیر تاریخی اقتصاد ایران) (آسان)

۵- گزینه «۴» - مبادلات پایاپای یا کالا-کالا که از آن به عنوان مبادلات تهاتری یاد می‌شود - اولین نوع مبادلات بشر بوده است.

اولین عنوان پول - به کالاهای معیار اطلاق می‌شود که کالاهای خاص و معین هر منطقه بود که مبنای معامله و مبادله قرار گرفت.

بشر با ابداع مسکوکات یا همان پول فلزی سکه‌ها به تمام مشکلات مبادلات پایاپای پاسخ داد و این مشکلات را برطرف نمود. (ستینه) (درس نهم - پول چیست؟) (دشوار)

۶- گزینه «۱» -

صدف	پول ثبتي	سوء استفاده از اصل اعتماد مردم
کالای معیار هند	پولی که با نوک قلم بانکداران بوجود آمد	انتشار پول کاغذی (رسید صرافان)

(ستینه) (درس نهم - پول چیست؟) (دشوار)

۷- گزینه «۲» - پول‌های کاغذی، تحریری یا الکترونیکی، خصوصیتی اعتباری دارند، پولی که شما در دست دارید و روی آن نوشته شده است ۱۰ هزار تومان، به این معنی نیست که این ورقه کاغذی به خودی خود، ۱۰ هزار تومان می‌ارزد؛ بلکه به معنی سندی یا رسیدی است که به شما امکان می‌دهد، با آن معادل ۱۰ هزار تومان کالا یا خدمات دریافت کنید اطمینانی که مردم به ارزش پول در مبادلات دارند، پشتوانه پول به شمار می‌آید.

(ستینه) (درس نهم - پول چیست؟) (آسان)

۸- گزینه «۱» - زمانی که پول طلا و نقره رایج بود، پشتوانه پول همان طلا و نقره موجود در خود پول بوده پشتوانه کاغذی هم پول‌های فلزی و شمش‌های طلا و جواهرتی بود که نزد صراف یا بانک بود؛ اما امروزه پول‌های فلزی و کاغذی و تحریری و الکترونیکی که در دست افراد یا در حساب آنهاست، پشتوانه‌ای جز قدرت اقتصادی کشور ندارد.

نقش اصلی پول در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.

(ستینه) (درس نهم - پول چیست؟ وظایف پول) (متوسط)

۹- گزینه «۳» - اولین وظیفه پول وسیله پرداخت در مبادلات است که با ابداع کالاهای معیار تحقق پیدا کرد و مشکل فقدان تعامیل هم‌زمان طرفین به مبادلات تهاتری یا پایاپای را برطرف ساخت.

آخرین وظیفه پول، وسیله پرداخت‌های آینده است، در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز می‌باشد. این وظیفه پول در روزگار ما (امروزه) کاملاً مشهور است. (ستینه) (درس نهم - پول چیست؟) (متوسط)

سال سوم	سال دوم	سال اول	
۴۲۰۰	۳۷۵۰	۳۵۰۰	GDP سال پایه واقعی
۴۴۰۰	۳۸۰۰	۳۵۰۰	GDP سال جاری اسمی

(الف)

$$\frac{3800}{3750} - \frac{3750}{3500} = \frac{150}{3500}$$

GDP واقعی سال دوم - افزایش قیمت سال دوم

(ب)

$$\frac{4400}{3500} - \frac{3500}{3500} = 900$$

GDP اسمی سال سوم - GDP واقعی سال پایه

تورم با افزایش قیمت در سال سوم نسبت به سال پایه

(ج)

$$\frac{3750}{3500} - \frac{3500}{3500} = 250$$

GDP واقعی سال دوم - افزایش واقعی سال پایه

(کتاب درسی با تغییر) (درس یازدهم - تولید ناخالص اسمی و واقعی (و محاسبه آن)) (دشوار)

۱۵-گزینه «۳» - یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری پیشرفت‌های اقتصادی

کشورهای گوناگون، شاخص‌های توسعه انسانی (HDI) است. مؤلفه‌هایی نظیر میزان

امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل، سرانه درآمد ناخالص ملی و

شاخص‌های نابرابری تشکیل دهنده شاخص توسعه انسانی است.

مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، نظارت بر تغییرات تولید در طول

زمان است. (سنتینه) (درس یازدهم - شاخص توسعه انسانی - تولید ناخالص داخلی اسمی) (متوسط)